

Data z historie Gymnázia Jana Nerudy

1. květen 1863   Sto třináct usedlých měšťanů a vážených občanů Malé Strany a Hradčan sepsalo žádost o založení české střední školy na Malé Straně. Pražský purkmistr František Pštross přislíbil pomoc při její realizaci
5. říjen 1865   Na Malé Straně byla otevřena 1. třída českého reálného gymnázia. (Nový pražský purkmistr Dr. Václav Bělský intervenoval v této záležitosti předsedu ministerské konference R. Belcrediho). Slavnostní bohoslužbu k zahájení provozu školy celebroid biskup Petr Krejčí v malostranském chrámu sv. Mikuláše
6. říjen 1865   Započalo pravidelné vyučování v přízemních prostorách Vratislavického paláce v ulici Na Tržišti. Dvě první třídy navštěvovalo 128 žáků.

Učební plán 1. ročníku:

- Náboženství - 2 hodiny
- Latinský jazyk – 8 hodin
- Český jazyk – 2 hodiny
- Německý jazyk – 4 hodiny
- Zeměpis a dějepis – 3 hodiny
- Přírodopis – 2 hodiny
- Měřičství a rýsování – 4 hodiny
- Krasopisání – 1 hodina

Prvním ředitelem byl jmenován Václav Zelený, významná osobnost českého národního života, historik, blízký přítel Fr. Palackého, poslanec Českého zemského sněmu.

6. srpen 1866   Dosud soukromá škola byla prohlášena za veřejnou.

Konec 1. školního roku musel být zkrácen z důvodu vypuknuvší prusko-rakouské války.

1869   Rozhodnuto o zřízení dvou větví – gymnaziální a reálné.
1871   Kapacita Vratislavického paláce nepostačovala, a proto byly 2 třídy umístěny v domě U Steinitzů v Mostecké ulici.

15. a 17. července 1872   Konaly se první maturitní zkoušky reálné větve.

Červenec 1873   Obec Pražská vydala souhlas se zakoupením Mirbachova domu se zahradou v Novodvorské (dnešní Hellichově) ulici pro výstavbu školní budovy.

24. června 1874   Bohuslava Kecková jakožto první žena v českých zemích složila maturitní zkoušku. (Po vysokoškolském studiu ve Švýcarsku se stala první českou lékařkou.)

Listopad 1874	Byly předloženy plány nové budovy školy vypracované arch. Srdínkem.
5. dubna 1875	Zemřel první ředitel školy Václav Zelený. (Byl pohřben za účasti několika tisíc osob na Vyšehradském hřbitově.) Novým ředitelem byl jmenován Martin Pokorný, předseda Jednoty českých matematiků, redaktor Ottova slovníku naučného pro obor fyziky, spolupracovník při tvorbě Riegrova slovníku, humanista a vlastenec. (Působil na škole do r. 1895.)
Květen 1875	Započalo bourání Mirbachova domu a po dokončení demolice byly položeny základy.
Květen 1876	Byla dokončena hrubá stavba vč. osazení oken.
16. září 1876	Proběhla kolaudace budovy.
1. říjen 1876	Budova školy slavnostně předána do užívání.
1876	Škola přijata za člena Matice české.
10. července 1880	Byla založena tradice žakovských akademií (3 části – řečnická, recitační a hudební). Toto datum je považováno za počátek nepřetržitých uměleckých tradic školy.
1892	Došlo k zestátnění školy, což narazilo na velký a jednotný odpor studentů. (Dosavadní svobodomyšlné ovzduší se projevilo např. v tom, že ve třídách nevisely obrazy císaře, povinné bohoslužby v kapli (nynější aula) školy nekončily rakouskou státní hymnou ale Svatováclavským chorálem atp.)
1902/1903	Došlo k nebývalému nárůstu počtu žáků – přes 500.
1909	Bylo dosaženo rekordního počtu studujících z dob Rakousko-Uherska, celkem 584.
23. červenec až 3. srpen 1914	Budova školy byla obsazena vojskem.
1914-1918	V době první světové války každoročně studovalo na škole přes 400 žáků. Někteří studenti a profesori byli odvoláni na frontu. Studenti pak byli v průběhu války uvolňováni ke složení maturity (Tehdy se nazývala zkouškou z dospělosti a kladný verdikt zkušební komise zněl: „Byl uznán dospělým...“)
9. říjen 1918	V důsledku chřipkové epidemie bylo přerušeno vyučování. Následně se do školní budovy nastěhovalo 630 maďarských vojáků, kteří za dobu několikadenního pobytu poničili zařízení, úřední dokumenty a prostory znečistili tak, že musela být celá budova deratizována.

21.říjen 1918	Byla obnovena výuka.
4.listopadu 1918	Konala se oficiální oslava samostatnosti.
1923	Byla zrušena gymnaziální větev, na budově byl dukátovým zlatem vyzlacen nápis Česká reálka.
20. a 30. léta	Dochází k velkému rozvoji kulturní tradice, především v oblasti uměleckého přednesu a hudby. Je založeno Rodičovské sdružení. Zaměřilo se hlavně na podporu sportovních a kulturních akcí a na lékařskou osvětu.
1.září 1934	Výnosem ministra školství nese škola ve svém názvu jméno básníka Jana Nerudy. Následně byla pořízena vlajka školy s novým názvem a státním znakem na červeno-bílém atlasu se zlatými výšivkami na lícové straně, na rubové straně je zobrazena sova sedící na otevřené knize a citát z Nerudovy básně Jen dál!
1939-1945	období okupace a druhé světové války Varování ministra školství a osvěty adresované učitelům: „Kdo si myslí, že i v budoucnosti by mohl hrát dvojakou hru...bude bez milosti odstraněn.“
1941-1945	Budova sloužila při střídavém vyučování jednak malostranskému reálnému gymnáziu a jednak gymnáziu z Dušní ulice.
Únor 1945	V budově školy byl zřízen vojenský lazaret.
Na pamětní desce v 1. patře školy je uvedeno dvacet jmen obětí okupace z řad studentů i profesorů. Jak se později zjistilo, seznam není úplný.	
28. únor 1948	Byl jmenován novým ředitelem Ota Pokladník. (Vystřídal ve funkci Jaroslava Boháče, jenž působil jako ředitel v letech 1937 až 1941 a 1945 až 1948.)
1949	Byl založen divadelní soubor. Následně vzniká pěvecký sbor (poč. 50. let)
1950	Bývalá kaple sv. Václava byla přebudována na aulu.
1951	V důsledku školské reformy došlo ke změně názvu na jedenáctiletou střední školu.
1953	Proběhly poslední maturity gymnaziálních tříd.
1959	Divadelní soubor dostal název Divadelní soubor Jana Nerudy.

- 1963 Byly zřízeny třídy s rozšířenou výukou francouzského a německého jazyka navazujíc na výuku vybraných základních škol stejného zaměření.
- 1963 Název jedenáctileté školy se změnil na dvanáctiletou, studium se o rok prodloužilo.
- 1964 Došlo k opětovné změně názvu, tentokrát „střední všeobecně vzdělávací škola.“
- 1968 Po sedmnácti letech se škola opět stala gymnáziem.
- 1969 Ředitelkou jmenována Věra Pechová. (Vystřídala ve funkci J. Chlapíkovou.)
11. září 1970 Škola se stala přidruženou školou UNESCO.
V souvislosti s touto skutečností a se zaměřením na rozšířenou výuku jazyků byly postupně navázány družební styky s Collège Sainte Croix ve švýcarském Fribourgu, s Altkönigschulle v západoněmeckém Krombergu a s Institutem Notre Dame v belgickém Verviers.
Mimo rámec UNESCO to byla postupimská SŠ v NDR, 20. SŠ v Moskvě a lyceum A. Daudeta ve francouzském Nimes. Družba se realizovala hlavně formou výměnných zájezdů studentů.
- 1973 Započala celková rekonstrukce budovy, došlo k přesídlení na Prosek do Litoměřické ulice. Rekonstrukcí byl pověřen SÚRPMO, konkrétně arch. Špička.
Protože kapacita prosecké budovy nebyla schopna přijmout všechny četné odborné sbírky, vyčlenil odbor školství skladové prostory k jejich umístění. V průběhu rekonstrukce pak došlo k poškození (nevyhovující prostory) a částečnému rozkradení některých exemplářů.
- 1982 Byla dokončena rekonstrukce budovy. Došlo k přebudování dispozice přízemí, spojení s tělocvičnou, vybudování prostor šaten, zřízení ústředního vytápění (místo dosavadních kamen v jednotlivých místnostech).
Nová kotelna však byla od počátku v havarijním stavu, hřiště nebylo zkolaudováno, odstranění skleněných stěn mezi vestibulem a přízemím zapříčinilo nemožnost vytopení chodeb a schodišť. Zmizely i některé detaily a prvky novorenesančního stylu interiéru budovy.
- 1982 V souvislosti s novým pojetím výuky, tzv. „spojením školy se životem“, byly do osnov zařazeny nové předměty – základy odborné přípravy. Na GJN s tehdy už proslulou kulturní tradicí

to ironií osudu byly tyto: základy geologie, základy stavebnictví a základy ekonomiky.

- 1985 V některých učebnách ve 2. poschodí byly postaveny dřevěné konstrukce podepírající stropy, neboť byl prokázán výskyt dřevomorky.
- 1987 Po odchodu ředitelky V. Pechové do důchodu byl jmenován novým ředitelem Miroslav Filikar.
- 1988 Byly provedeny stavební práce na úpravě suterénu.
- Listopad 1989 Škola se stala centrem středoškolských akcí v Praze.
- 1.červen 1990 Došlo k částečné rekonstrukci za provozu.
- 1990 V konkurzu na ředitele uspěl Dr. František Kopecký.
- Září až říjen 1990 Proběhly oslavy 125 let trvání školy, mj. byly nastudovány dvě divadelní hry uvedené na Žofíně a v aule GJN, došlo k různým setkáním a neformálním besedám, po pětadvaceti letech byl vydán další almanach atd.
- 1991 Byla zahájena výuka ve třídách s dvojjazyčným studiem (čeština – francouzština). Docházka změněna na šestiletou.
- 1991 Část výuky pro nedostatek prostor probíhala v Tyršově domě po dohodě s Čs. obcí sokolskou.
Byla započata výstavba 3. poschodí.
- 1993 Návstavba 3. poschodí byla dokončena. Vzniklé prostory budou sloužit hlavně pro výuku tříd s francouzským zaměřením. Také je zde umístěna knihovna se studovnou.
- 1994 Byla zahájena výuka na nově zřízené hudební větvi gymnázia. Postupem času byla výuka stanovena na osmiletou (prima až oktáva). Hudební větev sídlí na Komenského náměstí na Žižkově.
- 1995 Vznikla nová tradice vzdělávacích Malostranských akademií.
1995 U příležitosti 130. výročí GJN byl vydán sborník a proběhla v chrámu sv. Mikuláše slavnostní mše celebrotaná světícím pražským biskupem F. Lobkowiczem.
- 2000 Na jednom z vnitřních dvorů bylo vybudováno prosklené atrium s víceúčelovým zaměřením (mj. jídelna).
- 2000-2001 Rekonstrukce auly včetně nosných prvků.

2010 Do důchodu odešel ředitel Dr. F. Kopecký. Po konkurzním řízení se stal ředitelem RNDr. Juraj Liška.

2010 Bylo pořízeno nové logo školy.

Malostranská reálka J. Nerudy 1938 – 1945

(Poslední výroční zpráva byla zpracována za školní rok 1938/39, takže následující události lze čerpat pouze ze svědectví současníků.)

- září 1938 v době mobilizace v budově školy bylo ubytováno vojsko, výuka přemístěna na gymnázium v Dušní ul.
- 15. března 1939 žáci spontánně vyběhli ze školy do ulic, aby vyjádřili své rozhořčení nad vstupem německých okupantů.
- 1940 byl pro odbojovou činnost zatčen prof. Vojtěch Čížek, vězněn v Terezíně a Mnichově, zemřel v r. 1942 v Mnichově.
- 1941 vydáno nařízení, podle něhož mají profesori povinnost pracovat 2 hodiny denně na magistrátě, o prázdninách 4 týdny.
- 4.11.1941 ministr školství Kaprac varuje ministerským výnosem profesory před tzv. „dvojakou hrou“ a hrozí v případě neuposlechnutí jejich odstraněním.
- Vydán zákaz výuky některých vlasteneckých literárních děl (např. básně J. Nerudy „Vzhůru již hlavu, národe“ z Písní kosmických).
- 27.5.1942 v den atentátu na Heydricha probíhaly maturity za přítomnosti a dozoru dvou nacistických úředníků; bylo nařízeno, že 20% maturujících musí propadnout; toho dne maturoval mj. Luboš Ogoun, jehož rodiče poskytli bezprostředně po atentátu úkryt Gabčíkovi i Kubičovi (ve svém bytě v Dejvicích).
- 1943 byl pro odbojovou činnost zatčen prof. Alois Kamenický spolu se svou manželkou; oba byli popraveni na Pankráci r. 1944
- leden 1941 až únor 1945 probíhalo v malostranské budově střídavé vyučování místní reálky a gymnázia z Dušní ul.
- září 1944 – totální nasazení 8. ročníku na práce v továrnách
- listopad 1944 – totální nasazení profesorů ve věku do 40 let.
- 15.1.1945 – totální nasazení ročníků 1927, 1928 – v dubnu 1945 nasazen tento ročník na nebezpečné zákopové práce na frontě v Polsku
- únor 1945 – budova zabrána pro vojenský lazaret, výuka přemístěna do vyprázdněné budovy gymnázia v Dušní ul.
- jména obětí nacismu viz. pamětní deska v budově GJN

Zpracovala: prof. Věra Kubíková (profesorka GJN)